

**2010 YILI TURİZM ALTYAPISI MALİ DESTEK PROGRAMI
PROGRAM KAPANIŞ RAPORU**
(EK: İ-22)

Haziran 2013

PROGRAM KAPANIŞ RAPORU

1. GİRİŞ

Ajansımız, 2010 Yılı Çalışma Programı ve Bütçesi çerçevesinde; Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ve Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzu'na (DYK) uygun olarak **17 Nisan 2010** tarihinde, Turizm Altyapısı Mali Destek Programı için Proje Teklif Çağrısına çıkmıştır.

Turizm Altyapısı Mali Destek Programı'nın amacı, kültürel ve doğal zenginliklere sahip TRC2 (Diyarbakır-Şanlıurfa) Bölgesi'nde turizm altyapısını iyileştirmek, turizm potansiyelini harekete geçirmek, bu amaçla Bölge'deki turistik öneme sahip tarihi, kültürel ve doğal unsurların restore ve rehabilite edilerek sektörün hizmetine sunulmasını sağlamak, Bölgenin bir turizm çekim merkezine dönüştürülmesine, turizmi çeşitlendirilmesine (kültür, doğa, inanç, sağlık, kongre ve fuar... gibi) turizm sektörünün canlandırılmasına katkı sağlayarak, turist sayısını ve konaklama süresini arttırmak sektörde yeni istihdam olanakları yaratmak ve böylece işsizlik ve yoksulluğu azaltmaktır.

11 Haziran 2010 tarihinde başvurusu sona eren Turizm Altyapısı Mali Destek Programına toplam 66 proje başvurusu yapılmıştır. Yapılan teknik ve mali değerlendirme sonucu yeterli puanı alarak başarılı olan **23 proje** sahibi ile Ajansımız arasında Destek Sözleşmesi imzalanarak proje uygulamalarına başlanmıştır.

Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasına ait Keçi Burcunun İşlevlendirilmesi Projesinde, proje konusu olan tarihi yapıyı işlevlendirme amaçlı başlatılan faaliyetler, Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından inşaat sırasında gerekli usullere uyulmadığı gerekçesiyle durdurulmuştur. İlerleme kaydedilemeyen proje yararlanıcının talebine istinaden Ajans Yönetim Kurulu Kararı ile fesh edilmiştir.

Uygulama dönemi boyunca, programa ilişkin izleme ve değerlendirme faaliyetleri, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ile Destek Yönetim Kılavuzuna uygun olarak yürütülmüştür. Program kapsamında destek verilen bütün projelere haberli ve habersiz izleme ziyaretleri yapılmış; ödemeler ara ve nihai raporlara göre gerçekleştirilmiş; projelerin uygulanmasına yönelik analizler ve risk değerlendirmeleri yapılarak gerekli durumlarda Erken Uyarı Raporları düzenlenmiş; yararlanıcı beyan raporları ile bildirim mektupları alınmış; zeyilname talepleri İzleme ve Değerlendirme Birimi (İDB)

uzmanlarından oluşturulan Zeyilname İnceleme Komisyonu tarafından değerlendirilerek Genel Sekreter tarafından onaylanmış; ikişer aylık olarak hazırlanan Program İlerleme Raporları düzenli bir şekilde Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

Yararlanıcıların son ödemedeki üç ay sonra sunduğu Proje Sonrası Değerlendirme Raporu, proje izleme klasörüne eklenmiş; proje izleme klasörünün içeriği tamamlanmış ve kontrol edilmiş; İDB tarafından projenin değerlendirildiği Proje Kapanış Raporu (EK İ-21) hazırlanarak bilgi sistemine aktarılmıştır.

Bu rapor, Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzu'nun (s. 90) "**Program Kapanış Raporu**" başlıklı bölümünde yer alan; "*destek programında; projelerin başarı ve kalitelerinin, verilen mali desteklerin hedeflere ulaşma derecesinin değerlendirildiği program kapanış raporu (EK İ-22), tüm projelere nihai ödemeler yapıldıktan sonra en geç dört ay içinde İDB (İzleme ve Değerlendirme Birimi) tarafından hazırlanır ve Yönetim Kuruluna iletilmek üzere Genel Sekretere sunulur. Ayrıca, program kapanış raporu Kalkınma Bakanlığı'na da sunulur*" hükmüne istinaden hazırlanmıştır.

2. TURİZM ALTYAPISI MALİ DESTEK PROGRAMI

2010 YILI TURİZM ALTYAPISI MALİ DESTEK PROGRAMI			
Başlangıç Tarihi	22.09.2010	Bitiş Tarihi	24.05.2013
Rapor Tarihi	03.06.2013		

PROGRAM BÜTÇESİ (TL)				
Teklif Çağrısı Öncesi Bütçe	10.400.000,00			
Sözleşmeye Bağlanan Destek Tutarı (a)	10.399.999,87			
Toplam Eş finansman Tutarı (b)	7.225.191,77			
	Başlangıç (TL)	Bitiş (TL)	Toplam Gerçekleşen (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (x100)
Ajans Katkısı	10.399.999,87	10.192.354,17	(c) 9.428.806,78	(c)/(a) = 0,92
Eş finansman	7.225.191,77	7.112.362,89	(d) 7.654.370,35	(d)/(b) = 1,07

İMZALANAN SÖZLEŞMELER	
İlk Sözleşmenin İmza Tarihi	20.09.2010
Son Nihai Ödeme Tarihi	24.05.2013
Başlangıç Sayısı (a)	23
Başarıyla Tamamlanan (b)	22
Sözleşmelerin Uygulanma Yüzdesi (x100)	(b)/(a) = 95,65

3. PROGRAMIN GENEL ÖZETİ

Bu bölümde; programın genel uygulama sonrası değerlendirilmesi yapılmış; alınan dersler ile program kapsamında geliştirilmiş başarılı proje örneklerinin özetine yer verilmiştir. Ayrıca, yayınlanmasına izin verilen proje başarıları ve iyi uygulama örnekleri belirtilmiştir; programın çıktıları ile proje ve uygulama sürecinin olumlu ve olumsuz yönlerinden bahsedilmiştir.

3.1 Genel Uygulama Sonrası Değerlendirme/Alınan Dersler

Ajansın ilk uyguladığı mali destek programlarından olan 2010 yılı Turizm Altyapısı Mali

Destek Programı kapsamında destek alan ve projesini tamamlayan 22 yararlanıcının 6 tanesi Belediye, 15 tanesi kamu kurumu ve 1 tanesi STK'dır.

Proje desteği alan 22 yararlanıcının uyguladığı projelerin konusu bakımından sınıflandırması Tablo 1'deki gibidir.

Tablo 1- Proje Konuları Listesi

S.N.	İl	Proje Konusu	Proje Sayısı
1	Diyarbakır	Rekreasyon Alanı	6
2	Diyarbakır	Restorasyon	3
3	Diyarbakır	Turizm Tanıtım	2
4	Şanlıurfa	Rekreasyon Alanı	2
5	Şanlıurfa	Restorasyon	7
6	Şanlıurfa	Turizm Tanıtım	2
TOPLAM			22

3.2 Program Kapsamında Desteklenen Projelerin Özetleri

Program kapsamında uygulanan başarılı proje örneklerinden bazılarının özetleri aşağıda yer almaktadır.

S.N.	Proje Sahibi	Proje Adı	İlerleme Durumu
1	Ergani Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği	Tarihi Ergani Hükümet Konağı Restorasyonu ve Turizme Açılma Projesi	Proje Kapsamında geçmişte hükümet konağı olarak da kullanılmış olan tarihi bina restore edilerek yok olmaktan kurtarılmıştır. Bina, Sezai Karakoç Müzesi olarak işlevlendirilmiştir.
2	Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı	Fiskaya Şelale Kafe ve Gölet Projesi	Şehir merkezinde Fiskaya Şelalesi olarak bilinen kayalık bölgede suni şelale-gölet, mini amfi tiyatro ve kafeterya binası inşa edilmiştir. Şelalenin akmaya başladığı üst bölgeye de seyir terası inşa edilmiştir.
3	Şanlıurfa İli Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı (ŞURKAV)	Geleneksel Tarihi Urfa Evi Restorasyonu ve Mahalli Yemek Kültürünün Yaşatılması ve Tanıtılması Projesi	Şanlıurfa'nın en çok turist çeken bölgelerinden olan Balıklıgöl karşısında bulunan metruk durumdaki tarihi Urfa Evi restore edilerek turizme kazandırılmıştır.
4	Eğil Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği	EKO Turizmin ve Turizm Altyapısının Geliştirilmesi Projesi	Diyarbakır şehir merkezine en yakın mesire yerlerinden biri olan Eğil'deki Dicle Baraj Gölü ve çevresi inanç turizmi ve su sporları konularında öne çıkmaktadır. Proje kapsamında Baraj Gölü kenarına 7 adet Bungalov Ev inşa edilmiş ve hizmete girmiştir.
5	Ergani Kaymakamlığı	Çayönü ve Hilar Mağaraları İle Enüş Peygamber Türbesi ve Makam Dağının Turizme Kazandırılması Projesi	Proje kapsamında Çayönü ve Hilar Mağaraları ile Enüş Peygamber Türbesi çevresi 12.780 m ² parke taşı ile kaplanmış; ayrıca, Ergani İlçesindeki Makam Dağı 500 adet ışıklandırma tertibatı ile ışıklandırılmıştır.
6	Çermik Belediyesi	Termal Turizmin Gülümseyen Yüzü Projesi	Termal turizm ile öne çıkan Çermik İlçesinde kaplıca etrafındaki parke yollar ile termal tesis yanındaki 13.600 m ² rekreasyon alanı inşa edilmiştir.
7	Diyarbakır Valiliği	Kent Kimliğini Taşıyan Yönlendirmeler, Özel Tasarımlı Tarihi Mekân Bilgi Tabelaları Projesi	Proje yönlendirmeler için 16 adet Totem, 45 adet levha ve 30 adet şehir içi yönlendirme tabelası yapılmıştır.
8	Diyarbakır Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü	İçkale Adliye B Binası Restorasyon Projesi	Proje kapsamında İçkale Bölgesinde bulunan tarihi Adliye Binası restore edilmiştir.

9	Şanlıurfa Belediyesi	Şanlıurfa Doğu Surları ve Harran Kapı Restorasyonu ve Müzik Müzesi Oluşturulması Projesi	Tarihi Harran Kapı ile Doğu Surları restorasyonu tamamlanmış ve Müzik Müzesi açılmıştır.
10	Şanlıurfa İl Özel İdaresi	Kültür Merkezi Projesi (Tarihi Bina Restorasyonu)	Proje kapsamında tarihi bina restorasyonu tamamlanmıştır.
11	Siverek Belediyesi	Yöresel El Sanatlarımızı Yaşatalım: Telkari	Proje kapsamında Telkari Kursu için gerekli olan atölye kurulmuş, malzemeler temin edilmiş ve kadınlardan oluşan kursiyerlere telkari işleme eğitimi verilmiştir.
12	Çınar Kaymakamlığı	Göksu Sosyal Tesisleri Projesi	Çınar İlçesindeki Göksu Baraj Gölü kenarına 20.000 m ² rekreasyon alanı inşa edilmiştir. Proje kapsamında kamelyalar, aydınlatma tesisatı ve direkleri ile spor aletleri alınarak baraj kenarına sosyal alan tesis edilmiştir.
13	Şanlıurfa Belediyesi	Şanlıurfa Mahmutoğlu Kulesi Restorasyonu ve Kent Müzesi Oluşturulması Projesi	Proje kapsamında tarihi bina restorasyonu tamamlanmıştır.
14	Suruç Kaymakamlığı	Süleymanşah Türkiye-Suriye Dostluk Rekreasyon Alanı Projesi	Suruç İlçesinde Mürşitpınar Sınır Kapısı mevkiinde 3.400 m ² rekreasyon alanı inşa edilmiştir.
15	Diyarbakır Müze Müdürlüğü	Cahit Sıtkı Tarancı ve Ziya Gökalp Müzesi Teşhir Tanzim ve Onarım Projesi	Proje kapsamında Cahit Sıtkı Tarancı ve Ziya Gökalp Müzelerinin restorasyonu ile teşhir ve tanzimi yapılmıştır.
16	Halfeti Köylere Hizmet Götürme Birliği	Su Sporlarına Dayalı Turistik Aktivitelerin Geliştirilmesi Projesi	Proje kapsamında 10 Adet ATV Motor, 1 Adet Wake Board (Su Kayağı Teknesi), 1 Adet Dalış Teknesi, 2 Adet Jet Ski, 3 Adet Kürek Teknesi, 10 Adet Dalış Ekipmanı temin edilmiş ve 500 m ² 'lik Yüzer Havuz yapılmıştır.
17	Silvan Köylere Hizmet Götürme Birliği	Hasuni Mağaralarının Korunması ve Turizme Açılması Projesi	Proje kapsamında Silvan İlçesinde bulunan Hasuni Mağaralarının temizliği yapılmış, ışıklandırılmış ve 500.000 m ² alan üzerine rekreasyon alanı inşa edilmiştir.
18	Harran Köylere Hizmet Götürme Birliği	Kubbeli Şehir Projesi	Proje kapsamında Harran İlçesinde 1 adet 60 yataklı Misafirhane inşa edilmiş ve 1 adet Harran Evi restore edilmiştir.
19	Viranşehir Köylere Hizmet Götürme Birliği	Eyyüpnebi Sabır Misafirhanesi Projesi	Proje kapsamında Eyyupnebi Beldesinde Misafirhane inşa edilmiştir.
20	Siverek Belediyesi	Eski Hamam Yeni Kültür Merkezi Projesi	Proje kapsamında ilçe merkezindeki tarihi Cıncıklı Hamam restore edilerek kültür merkezine dönüştürülmüştür.

21	Siverek Köylere Hizmet Götürme Birliği	Karacadağ Kayak Merkezi Projesi	Proje kapsamında Karacadağ Kayak Merkezinde kamelyalar, WC'ler ve kafeterya binası inşa edilmiştir.
22	Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası	Diyarbakır Fuar ve Kongre Merkezi Kapasite Geliştirme Projesi	Proje kapsamında Diyarbakır Fuar ve Kongre Merkezi Binası inşa edilmiştir.

3.3 Temel Program Çıktıları

Programın genelinde tarihi bina restorasyonu ve rekreasyon alanları yapımına yönelik projeler öne çıkmıştır. Bu projelerle, Diyarbakır ve Şanlıurfa'daki bir çok tarihi bina restore edilerek turizme kazandırılmış ve işlevlendirilmiştir. Aynı zamanda, GAP kapsamında Bölgemizde inşa edilen barajların çevreleri ile Çermik İlçesindeki termal kaynak çevresi rekreasyon ve turizm amaçlı düzenlenmiş; Ortadoğu'nun önemli fuar kentlerinden bir olmaya aday olan Diyarbakır'da bulunan Fuar Merkezinin altyapısı geliştirilerek Kongre amaçlı kullanılması imkanı sağlanmıştır. Dolayısıyla, uygulanan Program, Bölgede turizm altyapısının geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesine katkıda bulunmuştur.

4. DİĞER PROGRAM/BİLEŞENLER İÇİN TAVSİYE/ÖNERİLER

Program kapsamında destek verilen projeler, Bölgemizdeki termal, doğa, tarih, kültür ve inanç turizminin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Ancak, özellikle kamu kurumları (kaymakamlıklar) ve Meslek Örgütleri (Ticaret ve Sanayi Odası) tarafından uygulanan projelerde, öngörülen takvime uyma, ihaleleri zamanında gerçekleştirme, karşılaşılan sorunları zamanında çözme, nitelikli ve uzman personel bulma, sürdürülebilirlik ve restore edilen binaların işlevlendirilmesi konularında çeşitli problemler yaşanmaktadır. Ayrıca, Kültür Varlıklarını Koruma Kurullarının iznini gerektiren tarihi eserlere ait bütün izinlerin, proje öncesi dönemde alınması ve uygulamada Koruma Kurulları ile koordineli çalışılması faydalı olacaktır. Nitekim, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odasına ait Keçi Burcunun İşlevlendirilmesi Projesi, Koruma Kurulu ile yaşanan izin sorunları ve koordinasyonsuzluk nedeniyle uygulanamamıştır.

Sorumlu:	Raporu Onaylayan:
A. Önder ÖZKUL İDB Başkanı	Dr. İlhan KARAKOYUN Genel Sekreter
Tarih: 03.06.2013	Tarih: 03.06.2013
İmza:	İmza:

Bu rapor, Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzu'nun (s. 90) "**Program Kapanış Raporu**" başlıklı bölümünde yer alan; "destek programında; projelerin başarı ve kalitelerinin, verilen mali desteklerin hedeflere ulaşma derecesinin değerlendirildiği program kapanış raporu (EK: İ-22), tüm projelere nihai ödemeler yapıldıktan sonra en geç dört ay içinde İDB (İzleme ve Değerlendirme Birimi) tarafından hazırlanır ve Yönetim Kuruluna iletilmek üzere Genel Sekretere sunulur. Ayrıca, program kapanış raporu Kalkınma Bakanlığı'na da sunulur" hükmüne istinaden, Ajans Yönetim Kurulu'nun **Mayıs** toplantısında (13.06.2013 tarihli toplantı) Kurula sunulmuş ve Yönetim Kurulu'nca uygun görülmüştür.